

REPUBLIC OF BULGARIA
NOVI PAZAR MUNICIPALITY
Mayor's phone: +359 + 0537 / 2 3466
Fax: +359 + 0537 / 2 40 10
Fax: +359+0537/95530

<http://novipazar.acstre.com>
E-mail: npazar@icon.bg

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР
КМЕТ телефон: +359 + 0537 / 2 3466
Факс: + 359 + 0537 / 2 40 10
Факс: +359+0537/95530
Зам кмет :
телефон +359 + 0537 / 95523
+359 + 0537 / 95525

Община Нови пазар е сертифицирана по ISO 9001:2015

**ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – НОВИ ПАЗАР
ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – НОВИ ПАЗАР**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТ КМЕТА НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР ГЕОРГИ САШЕВ ГЕОРГИЕВ

ОТНОСНО:

**ОДОБРЯВАНЕ НА ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИ
ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 ГОД.
КЪМ 31.12.2019 ГОД.**

**УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,**

Във връзка с чл. 23, т. 4 от Закона за регионалното развитие и чл. 91 от Правилника за прилагането му, организирах наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие, вследствие на което се изготви Годишен доклад, който внасям за обсъждане и одобряване от общинския съвет.

Във връзка с гореизложеното, предлагам Общински съвет – Нови пазар да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

На основание чл. 21, ал. 1, т. 24 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и във връзка с чл. 24 т. 4 от Закона за регионалното развитие и чл. 91, ал. 3 от Правилника за прилагането на Закона за регионалното развитие, Общинският съвет – Нови пазар

РЕШИ:

Одобрява Годишен доклад за наблюдението на Общинския план за развитие на Община Нови пазар за периода 2014-2020г. към 31.12.2019 г.

Приложение: Годишен Доклад за наблюдението на общински план за развитие на община Нови пазар за периода 2014-2020 год., към 31.12.2019 год.

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

Кмет на община Нови пазар

Проверил:

Борислав Георгиев, гл. юрисконсулт

Изготвил:

Калоян Хинчев

Секретар на Община Нови пазар

REPUBLIC OF BULGARIA
NOVI PAZAR MUNICIPALITY
Mayor's phone: +359 + 0537 /2 3466
Fax: +359 + 0537 /2 40 10
Fax: +359+0537/95530

<http://novipazar.acstre.com>
E-mail: npazar@icon.bg

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР
КМЕТ телефон: +359 + 0537 /2 3466
Факс: + 359 + 0537 /2 40 10
Факс: +359+0537/95530
Зам кмет :
телефон +359 + 0537 /95523
+359 + 0537 /95525

Община Нови пазар е сертифицирана по ISO 9001:2015

Утвърдил:

Георги Георгиев

Кмет на Община Нови пазар

(Съгласно Заповед № 522 / 18.05.2020 год.)

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА НОВИ ПАЗАР ЗА ПЕРИОДА 2014г. – 2020 г.

КЪМ 31.12.2019г.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинския План за развитие. На основание чл. 23, т. 4 от Закона за регионално развитие (ЗРР) и чл. 91 от Правилника за приложение на ЗРР, Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет годишен доклад за наблюдението и изпълнение на Общински план за развитие.

Общинския план за развитие на община Нови пазар за периода 2014-2020 г. е разработен в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие и методическите указания на Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Приет е с Решение № 510 по Протокол № 41 от 18.07.2014 г. от извънредно заседание на Общински съвет Нови пазар.

Оценките в доклада са на основание Закона за регионално развитие в сила от 31.08.2008 г. (обн.ДВ.бр.50 от 30 май 2008 г.) и Правилника за неговото прилагане (приет с ПМС № 216 от 02.09.2008 г., обн. ДВ.бр.80 от 12 септември 2008 г.), който Отменя Закона за регионалното развитие (обн., ДВ, бр. 14 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 32 и 88 от 2005 г. и бр. 24 от 2006 г.), по който е разработен общинския план за развитие на Община Нови пазар.

Съгласно чл. 91, ал. 8 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие, докладът по изпълнение на дейностите по Програмата за реализация на Общинския план за развитие на Община Нови пазар съдържа информация за:

1. Общи условия за изпълнение на Общинския план за развитие
(ОПР) и в частност промените в социално – икономическите условия в общината;

2. **Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;**

3. **Предприети действия за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие:**

а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;

б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;

г) мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

4. **Заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.**

1. Общи условия за изпълнение на Общинския план за развитие и в частност промените в социално – икономическите условия в общината

С Общинския план за развитие 2014-2020 г. Община Нови пазар прави сериозна подготовка и заявка за целенасочено и всеобхватно социално-икономическо развитие. Той е инструмент за планиране и програмиране на местното развитие.

Общинския план за развитие е разработен в съответствие с конкретните нужди на общината и промяната в конюнктурата на публично-частните взаимодействия при осъществяване на местните инициативи за развитие. В плана са залегнали основните принципи за устойчиво икономическо, социално и екологично развитие.

Във връзка с това и в съответствие с визията за развитието на общината: „Община Нови пазар – утвърждаващ се конкурентноспособен промишлен и аграрен център, с устойчив растеж и висок жизнен стандарт, на основата на високо квалифициран човешки ресурс, развита и модернизирана инфраструктура, качествени социални и здравни услуги, привлекателно място за живот, инвестиции, туризъм и култура.”

1.1. Анализ на социално – икономическия профил на Община Нови пазар

Предвид общата динамика на развитие на страната ни през 2019 г. и продължилата няколко години финансова криза в световен мащаб, може да се каже, че промените в социално - икономическите условия в Община Нови пазар са в отрицателна насока.

а). Население – демографска характеристика

Община Нови пазар е втората по големина Община в Област Шумен след Община Шумен. Демографската ситуация в общината се характеризира в продължаващо намаляване на населението. Развитието на населението в демографски аспект е повлияно от икономическата и социална ситуация. Демографската структура на населението е подчинена на установилите се през последните години общи тенденции за страната – намаляване на броя на населението, застаряване, ниска раждаемост, намаляване броя на сключените бракове, отрицателен естествен прираст и засилени миграционни процеси.

Таблица за броя на населението в Община Нови пазар по години, населени места и адресна регистрация

Населено място	Постоянен адрес			Настоящ адрес		
	2017г.	2018г.	2019г.	2017г.	2018г.	2019г.
с.Беджене	5	3	4	13	12	13
с.Войвода	716	714	700	520	508	505
с.Енево	379	376	361	450	448	439
с.Жилино	210	203	203	214	205	204
с.Зайчино ореше	155	149	142	196	187	179
с.Избул	519	513	527	389	385	387
с.Мировци	436	441	437	449	445	452
с.Памукчий	1899	1905	1918	1359	1361	1360
с.Писарево	23	23	26	65	64	64
с.Правенци	442	453	454	357	392	386
с.Преселка	221	219	213	208	209	200
с.Сечище	130	125	121	124	102	100
с.Стан	348	347	360	456	451	492
с.Ст.Михайловски	1356	1367	1378	915	933	958
с.Тръница	83	76	73	102	92	87
гр.Нови пазар	15134	15068	14987	13320	13254	13097
Всичко	22056	21982	21904	19137	19048	18923
В селата	6922	6914	6917	5817	5794	5826
Съотношение градско/селско население	68.61% 31.39%	68.55% 31.45%	68.42% 31.58%	69.60% 30.40%	69.58% 30.42%	69.21% 30.79%

Населението в Община Нови пазар по постоянен адрес към 31.12.2019 г. е 21 904 жители със 78 жители по - малко в сравнение с края на 2018г., когато населението в общината е наброявало 21 982. В края на 2017 г. общината е имала 22 056 жители със 74 повече от края на 2018г. и със 152 жители повече в сравнение с 2019г.

Съотношението градско селско население по постоянен адрес, продължава да бъде в полза на градското, като през 2017г. е съставлявало 68.61%, през 2018г. 68.55%, а към 31.12.2019 г. 68.42%. В абсолютни стойности се увеличава броя на градското и намалява броя на селското население.

През 2017 г. населението по настоящ адрес в Община Нови пазар е наброявало 19 137 жители, през 2018 г. - 19 048 жители, а към 31.12.2019г. – 18 923 жители. Както се вижда от таблицата тенденцията за спад в общия брой на населението е характерна за цялата община. По-голям брой население има с постоянен адрес в сравнение с настоящия. Това е в резултат на миграцията към големите градове и извън страната, поради липса на трудова заетост и възможности за реализация.

Съотношението градско селско население по настоящ адрес, продължава да бъде в полза на градското, като през 2017г. е съставлявало 69.60%, през 2018 г. 69.58%, а към 31.12.2019 г. е 69.21%.

В абсолютни стойности намаляват броя и на градското и на селското население.

б). Икономическо развитие на Общината

Разположението на гр. Нови пазар в близост до главните пътни артерии към градовете Шумен, Варна, Русе, Силистра, Добрич позволява да се осъществява добро покритие по отношение на товарнатовареност и човеконатовареност.

Главният дял в това направление се поема от автобусните линии на "Шумен – пътнически автотранспорт" ООД. Маршрутите до Шумен, Русе, Варна, Добрич, Исперих и

Силистра се обслужват от транспортни фирми от съответните населени места. Главните пътни коридори преминаващи през общината са Варна-София и Варна-Русе.

Развитието на частната инициатива в страната даде възможност на редица фирми да заложат в своя предмет на дейност транспортна и спедиторска дейност и реално да я осъществяват.

Изооставането в покриването на големите обществени нужди от страна на обществения транспорт е с положително влияние върху частния. Разширява се неговата ангажираност в превоза на жителите и товарите в общината. В момента съществуват и частни междуселищни транспортни линии. По-голямата част от селата имат автобусен транспорт до общинския център. Таксиметровите превози се извършват от частни фирми на еднолични търговци.

Пътната мрежа на община Нови пазар е добре развита. Изградени са пътни връзки на населените места с общинския център, както и между самите селища.

Дължината на пътищата от републиканската пътна мрежа на територията на общината е, както следва:

- АМ "Хемус"-12,02 км.
- пътища I клас-11,77 км.
- пътища II клас-25,0 км.
- пътища III клас-22,2 км.
- общинска пътна мрежа-57,4 км.

Уличната мрежа в населените места на общината е:

- в гр.Нови пазар-45 км.
- по кметствата/общо/-203 км.

Републиканските пътища пресичащи територията на общината и имащи най-голямо социално-икономическо значение са безспорно АМ "Хемус", път I-2 "София-Варна", II-27 "Шумен-Добрич", III-207 "Шумен-Векилски-Тервел", III-701 "Шумен-Никола Козлево-Нови пазар", III-7003 "Шумен-Избул-Войвода-Каолиново". С изключение на лошия участък Памукчи-Сечище от път II-27, останалите пътища от републиканската пътна мрежа са в сравнително добро състояние.

в). Социална сфера

• Образование

На територията на община Нови пазар функционират: 9 детски градини с целодневна организация, 2 средни неспециализирани и 4 основни училища, 2 професионални гимназии, 1 Център за специална образователна подкрепа и 1 Център за подкрепа на личностното развитие – Общински детски комплекс (ОДК). Всички, с изключение на ДГ „Радост“, с. Мировци, ДГ „Горска теменужка“, с. Избул и ОДК, прилагат системата на делегираните бюджети. В Списъка на средишните училища са включени СУ „Васил Левски“, ОУ „Христо Ботев“ и ОУ „Св. Кл. Охридски“.

Приоритет в общинската образователна политика през 2019 г. беше запазването на съществуващите учебни и детски заведения, като мярка за задържането на младите семейства в селата, което е свързано с дофинансиране на маломерните паралелки в селата в размер на 41 364 лв. от местни дейности. Планираната сума за 2020 г. е 48 811 лв.

Активно се работеше по обхвата, задържането, интеграцията и социализацията на подлежащите на задължително обучение. В изпълнение на разпоредбите на ПМС №100/08.06.2018 г. за създаване на Механизъм за съвместна работа на институциите за обхват и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст бяха определени 7 района за обхват и сформирани екипи с участието на представители на образователните институции, Регионално управление на образованието – Шумен, общинска администрация, отдел „Закрила на детето“ и Детска педагогическа стая.

На 16.05.2019 г. бе подписан договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по проект № BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на

предучилищното образование“ между Министерството на образованието и науката - конкретен бенефициент, и ИА ОПНОИР - управляващ орган на ОП НОИР. Проектът се реализира по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР) 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове, с конкретен бенефициент - Министерството на образованието и науката (МОН) в партньорство с Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ).

Всички детски градини на територията на общината са включени в дейности по проекта, който цели разширяване на достъпа до предучилищно образование на децата от уязвими групи и живеещи в бедност. Предучилищното образование е важен период в живота на детето с оглед формиране на положително отношение към училището и създаване на мотивация за учене. Причините за невключване в предучилищно образование са свързани със социални, икономически и етнокултурни фактори, като ниски доходи, неосъзнатост на ползите от предучилищното образование, незаети на пазара на труда възрастни, които могат да се грижат за децата и др. Проектът предвижда набор от мерки - предоставяне на допълнително обучение по български език за децата с различен майчин език като ефективно средство за социално приобщаване в групата на връстниците, изплащане на такси за посещаване на целодневна детска градина като преодоляване на икономически бариери за включване и премахване на една от най-значимите причини за неучастие в предучилищно образование, мотивация на родителите за активно сътрудничество между семейството и детската градина.

Общинска администрация е активен участник в образователно-възпитателния процес на учебните и детски заведения. Към всяко училище и детска градина е създаден обществен съвет, в който активно участва представител на отдел „Хуманитарна политика и програми и проекти със социална насоченост“.

През 2019 г. общината кандидатства по Националната програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала в институциите от системата на предучилищното и училищното образование“ и получи 223 909 лв.

Училищата и детските градини разработиха проекти за подпомагане на физическото възпитание и спорта и през 2019 г. получиха общо 6 176 лв. за реализиране на планираните дейности и закупуване на спортни уреди.

Със средства от общинския бюджет е направен основен ремонт на покрива на сградата на СУ „Васил Левски“ и оградата на ПГХТД „Проф. д-р Асен Златаров“. Със финансиране от ОП „Развитие на селските райони“ се извършва реконструкция на спортните площадки в двора на училището и цялостно оборудване на помещенията в двете сгради.

• Здравеопазване

В здравната мрежа на община Нови пазар работят различни по вид и структура лечебни заведения, които оказват медицинска помощ съгласно своята регистрация по Закона за лечебните заведения. Здравното обслужване на населението на територията на община Нови пазар е организирано от добре изградена и структурирана мрежа от здравни заведения. Общината има достатъчна осигуреност с болнични легла във филиала на МБАЛ – Шумен АД в гр. Нови пазар, а материално-техническата база е в сравнително добро състояние. Към настоящия момент на територията на общината има регистрирани 9 практики на общопрактикуващи лекари.

Регистрираните дентални лекари са 9, специализираната извънболнична медицинска помощ е представена от 12 специалиста и 1 Медицински център. Медико диагностична лаборатория -1, Медико техническа лаборатория -3, аптеки обслужващи населението са общо 4, 2-ма здравни медиатори. Филиал ЦСМП град Нови пазар оказва медицинска помощ на

заболели и пострадали лица в Центъра, дома, на местопроизшествието и транспортиране до евентуалната им хоспитализация живеци на територията на общините Нови пазар, Каспичан, Никола Козлево. Филиала на ЦСТМ – Нови пазар е включен в проект на Министерството на здравеопазването за ремонт и оборудване на центъра. За училищното и детското здравеопазване се грижат 11 медицински специалисти в училища и ДГ. На територията на общината функционира Детска ясла с две групи и млечна кухня към нея с капацитет 50 броя.

• Култура

На територията на Община Нови пазар функционират 13 народни читалища – Народно читалище „Христо Ботев-1872”, гр. Нови пазар, НЧ „Отец Паисий-1928, с. Избул”, НЧ „Просвета1929”, с. Жилино, НЧ „Назъм Хикмет-1954”, гр. Нови пазар, НЧ „Развитие-1908”, с. Мировци, НЧ „Просвета 1919”, с. Памукчий, НЧ „Напредък-1928”, с. Войвода, НЧ „Христо Ботев 1922”, с. Зайчино ореше, НЧ „Просвета1921”, с. Преселка, НЧ „Просвета-1924”, с. Стан и НЧ „Васил Левски-1895”, с. Енево, НЧ „Пробуда-1921”, с. Правенци, НЧ „Иван Вазов-1911”, с. Стоян Михайловски.

Народно читалище “Христо Ботев – 1872” гр. Нови пазар

Народно читалище “Христо Ботев – 1872”, гр. Нови пазар е храм на духовността в гр. Нови пазар вече 148 години. То е основано и построено с помощта на хората от града през есента на 1872 г. под името “Свети Димитър”, по-късно преименувано “Христо Ботев”. Основател на читалището е Иван Радов заедно с Ради Жеков, Дечко Величков, Руси Минчев, Димо Атанасов, Драгий Минев и Абаджи Марко Кулев.

Народно читалище “Назъм Хикмет – 1954” гр. Нови пазар

Народно читалище „Назъм Хикмет-1954” започва да пише своята история през 1998г. Към читалището има женска фолклорна група и детска фолклорна група „Слънчево детство”. През изминалите години групите към читалището са носители на много награди на общинско и регионално ниво.

Народно читалище “Иван Вазов – 1911” с. Стоян Михайловски

Читалището е основано през 1911г. През всичките тези години то е било съхранител и разпространител на духовни ценности. Стотици са самодейците творили в него, многобройни са изявите и наградите. В своята творческа биография художествените колективи са запазили своите традиции и развиват своята дейност в издирване, пресъздаване и съхранение на местните традиции и обичаи. Към читалището функционират женска и детска фолклорна група.

Народно читалище “Просвета – 1919” с. Памукчий

Народно читалище „Просвета” е основано през 1919 г. от главния учител Бальо Вичев. Културния живот на читалището е богат. Отбелязват се всички празници. Женската фолклорна група „Китка” спечели много отличия от регионални и национални събори.

Народно читалище “Христо Ботев – 1922” с. Зайчино ореше

Читалището е основано на 01.12.1922 г. от Петър Алексиев. То е единствения културен център за жителите от селото. През 1985 г. е основана женската певческа група за автентичен фолклор, която съществува и до днес. Тя е носител на много златни отличия и награди от международни, национални, регионални и местни фестивали. Към читалището функционира и група за автентични хора.

Народно читалище "Васил Левски – 1895" с. Енево

От 125 години НЧ „Васил Левски-1895“, съхранява българската култура и традиции в селото. Читалището организира чествания на бележити дати и празници и пресъздава много от българските обичаи и традиции. Читалищните колективи активно се включват в местните, регионалните и националните изяви. От над 10 години в селото се провежда фолклорният събор „Еньовски ритми“, организиран със съдействието на Община Нови пазар.

Народно читалище "Просвета – 1924" с. Стан

Читалището се гордее с група „Здравец“, която води началото си от 2002 г. и е участвала в множество фолклорни събори. През 2008 г. е създадена детската група „Слънчова люлка“. Децата към групата участват активно в читалищните мероприятия и фолклорните събори. През 2014 г. към читалището се формира и танцова група, която чрез магията на българския фолклор радва жителите на селото на всеки празник. Вече 7 поредни години в селото се провежда един специален празник създаден само за деца - детският фолклорен събор „Слънчова люлка“.

Народно читалище "Просвета – 1929" с. Жилино

Народно читалище „Просвета-1929“ е основано преди 91 години. Първите стъпки на читалището са трудни, но неговите създатели активно търсят пътища за неговото развитие. Днес към читалището функционира детска фолклорна група, която участва в местни и регионални събори. В читалището се провеждат културни мероприятия, тържества и концерти, които радват жителите на селото.

Народно читалище "Напредък – 1928" с. Войвода

Народно читалище „Напредък-1928“ е основано през 1928 година. Още в първите години на своето създаване в него се създава театрална група от учители, който полагат основите на културния живот в селото. Към читалище „Напредък-1928“ има певческа, лазарска и коледарска група. Те активно се включват в културния живот на селото и са участвали с пресъздаването на народни обичаи в редица фолклорни събори като „Слънчева Добруджа“, „Еньовски ритми“, „Станата пее“.

Народно читалище "Отец Паисий – 1928" с. Избул

В дългогодишната си история читалището се утвърди като център за издирване, съхранение и разпространение на местния фолклор. Фолклорната група на читалището участва в организирането на културните мероприятия в селото и пресъздаването на обичаи като лазаруване и коледуване. Женската фолклорна група към читалището участва активно в местните и регионалните фолклорни събори.

Народно читалище "Развитие – 1908" с. Мировци

Читалището е създадено през месец март 1908г. Към читалището има младежка група за автентичен фолклор, която радва жителите на селото и участва в съборите „Станата пее“ и „Еньовски ритми“.

Народно читалище "Просвета – 1921" с. Преселка

Благородната инициатива за създаването на читалище в с. Преселка е на Георги Газибаров. През 1921 г. той събира неколцина будни селяни, с които обсъжда въпроса и се взема решение за създаване на читалище в селото. Активна дейност в читалището развива певческа група „Росна Китка“ и група за песни и танци „Етнос“. Колективите към читалището се представят успешно в регионалните и общински събори. Читалище „Просвета-1921“ и до днес се стреми да запази народните обичаи и традиции.

Народно читалище „Пробуда – 1921” с. Правенци

Народно читалище „Пробуда-1921” е сновано преди 99 години. То работи за запазване на обичаите и традициите и спомага за развитието на културния живот в селото. Читалището разполага с библиотечен фонд, който се използва от желаещи.

Общинска художествена галерия „Петър Персенгиев” гр. Нови пазар

Общинска художествена галерия „Петър Персенгиев” съдържа над 1000 произведения на изобразителното изкуство. Те са събрани чрез даренията на много творци, сред които са проф. Румен Скорчев, Зафир Йончев, карикатуристът Стоян Гроздев, проф. Васил Стоилов и акад. Светлин Русев. През годините, художествената галерия се утвърждава като един от значимите културни институти в град Нови пазар.

Днес галерията има съвременен европейски вид и в нея творците на Нови пазар имат възможност да показват своите произведения на изкуството.

Археологическа музейна сбирка

Археологическа музейна сбирка се помещава в сградата на ОХГ „Петър Персенгиев” и представя културата и историята на народите, живели по нашите земи от най-дълбока древност. Голяма част от изложените материали са от археологически разкопки, проведени в края на 80-те и началото на 90-те години на XX век.

Нови пазар е домакин на три национални конкурса – литературен конкурс за детско-юношеска литература „Калина Малина”, Национален конкурс за акордеонисти „Танцуващи клавиши” и Национален конкурс за гайдари и инструментални камерни състави „Вълшебни ритми”. В края на месец май се провежда и традиционният фолклорен събор „Станата пее”, изнесен в местността „Станата” в близост до града. Официалният празник на града се чества на 14-ти октомври – Петковден. Тогава се провежда и традиционният есенен панаир.

Културните прояви в Нови пазар са организирани в партньорство между Общината, основните културни институции, читалищата от общината. Традиционно има изяви на деца и младежи във всички концерти, конкурси, фестивали и други мероприятия организирани от Община Нови пазар.

Честват се традиционни български празници като-Великден, Цветница, Националният празник на Република България, Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост, Международния ден на детето, Деня на Съединението, Деня на Независимостта. Организира се конкурс за най-добро домашно вино. За поредна година ще се проведе и изданието на Фестивалът на клубовете по народни хора - „Автентични ритми”.

Провеждат се и традиционните фолклорни събори „Еньовски ритми” в село Енево и детският фолклорен събор „Слънчова люлка” в село Стан.

По традиция читалищата в Община Нови пазар са основното място за развитие на любителското творчество. В тях съществуват и развиват дейност различни по своя обхват любителски формации. В голямата си част това са основно фолклорни състави – танцов, групи за автентичен фолклор, певчески групи. Засилен интерес се наблюдава и към школите към НЧ „Христо Ботев-1872”, гр. Нови пазар.

И в това направление по отношение на възрастовия показател се забелязва тенденцията на основно присъствие на младото поколение – предимно деца и младежи в учаща се възраст. Присъствието и участието на хора в активна работна възраст се наблюдава основно в танцовите формации, а в групите за изворен фолклор и стари градски песни са основно хора в пенсионна възраст.

През 2020 година към читалищата на територията на Община Нови пазар функционират близо 40 колектива.

Приоритет на Община Нови пазар в сферата на културата е да се поддържат и насърчават носителите на нематериалното културно наследство, за да могат те да продължат

да практикуват дейностите и да предават познанията и уменията си на следващите поколения. В този смисъл важно значение има дейността на читалищата, които от една страна са форум за общуване между различните поколения, а от друга - реализират конкретни проекти и прояви. Особено популярни са възстановките на традиционни обреди и обичаи, свързани с празници от народния календар, като Бабинден, Трифон Зарезан, Цветница и Великден, Гергьовден, Енъовден и Коледа.

• Младежки дейности

Настоящото изложение е отчет за Годишният план за младежта за изтеклата 2019 г. Планът за годината е приет в изпълнение на чл. 15, ал. 4 Глава Втора от Закона за младежта в сила от 20.04.2012 г. и Националната стратегия за младежта 2010-2020.

Поставените основни цели в програмата са основно свързани с подпомагане на идеите на младите хора, като активна част от Европейската общност. Приоритет е и тяхното развитие и съхранение като добросъвестни граждани на общината, страната ни и Европа и стремежът към тяхното личностно, социално и културно развитие. Като цяло, общо икономическото развитие на общината е слабо.

Процентът на структуроопределящи предприятия за работа на младежи е нисък. Липсата на практически и трудов опит правят младите хора, завършили средно образование, не конкурентноспособни на пазара на труда. Безработицата, ниското равнище на доходите, както и обезлюдяването са причина за миграция на все повече млади хора. Негативни тенденции се наблюдават и по отношение на естественото развитие на населението, намалена раждаемост, застаряване на населението и намаляване броя на младите хора.

Тенденция в това отношение за изминалата 2019 г. се наблюдава и в община Нови пазар. Безработица в общината през 2019 година за младежи до 29 годишна възраст е 14,37 %. Предвидените годишни дейности в отчетният период са насочени към подрастващото население на община Нови пазар, организирани и неорганизиран в различни структури на местно ниво, на възраст до 29 г., без оглед на тяхната расова, верска и полова принадлежност.

• Спорт

Спортът и масовата физкултура са широко застъпени и играят важна роля в обществения живот на общината. Целта на физическото възпитание и спорта е подобряването на здравето и физическото възпитание на подрастващите и населението. Реализацията на тази цел се осъществява трудно на фона на социално - икономическите проблеми на обществото.

През 2019 г. от бюджета на община Нови пазар са субсидирани регистрираните 10 спортни клуба: два футболни, хандбален, лека атлетика, тенис на маса, четире клуба по карате и мажорстен състав.

В детско-юношеската школа на ФК „Ботев“ Нови пазар тренират около 90 деца и юноши. В официални първенства участват – футбол 7, Футбол 9 и деца от 12 до 14 г. възраст и юноши младша възраст.

През есента на 2019 година беше създадена нова група деца, която стартира тренировъчен процес - т. нар. футбол 5 - деца от 6 до 8 годишна възраст, които се очаква да участват за първи път в официално първенство през есента на 2020 г.

Мъжкият представителен отбор на ФК „Ботев“ участва в първенството на Североизточната Трета лига, като е един от малкото отбори в своята група, които са съставени от почти изцяло местни футболисти.

Хандбалът е един спорт с традиции в Нови пазар, който е постигнал много успехи за нашия град. През 2019 г. – класиране на държавен финал 12, 14 и 16 год. момичета и купа България 14,16 и 19 год. момичета. Редовен тренировъчен процес по хандбал водят около – 136 момичета и девойки.

„Царицата на спортовете“-леката атлетика е друг основен спорт, който вече години отстоява спортната слава на Нови пазар. Много са шампионите в различните възрастови групи, призьорите от международни и балкански състезания. Обхванати през 2019 г. са 3 групи подготвителна – 15, младша старша – 25 и три жени и двама мъже.

Един сравнително популярен спорт, какъвто е киокушин карате, постигна впечатляващи резултати. Повече от 100 деца и младежи водят системен учебно-тренировъчен процес. Големият ентузиазъм на треньори и състезатели утвърдиха Нови пазар като един от центровете на този спорт, който има републикански шампиони и вицеевропейски титли.

Спортен клуб „Авитохол“ гр.Нови пазар за 2019 г. в клуба има петнадесет състезатели, състезаващи се в различни стилове и възрастови групи по кик бокс и муай тай. През изминалата година Спортен клуб „Авитохол“ гр.Нови пазар са спечелили 5 златни, 6 сребърни и 10 бронзови медала от различни национални състезания. През 2019 г. Радослав Радков е и двукратен републикански шампион на България и национални състезания.

Спортен карате клуб „Киокушин“, Спортен клуб „Ояма“ и Спортен клуб „Стихия“ – гр.Нови пазар са спортни карате клубове по киокушин карате. През 2019 год. в спортните клубове тренират около 100 души във всички възрасти, от които 8 са национални състезатели.

Спортен клуб „Прима“ са участвали в национални, европейски и световни състезания. Световна титла от Световното Първенство в Унгария, три пъти са носители на приза „Златен помпон“ и 6 пъти номинирани за участие в европейски и световни шампионат. През 2019 г. СК Прима Нови пазар, са взели участие в Национален Фестивал „Мадарски конник“ 2019 г., където са спечелили пет първи места, в Международен фестивал „Златен помпон“ Албена - Добрич 2019 г. Те завоюват осем първи места, едно второ, едно шесто място и Приз на българската марожетна асоциация Албена – Добрич 2019 г. На Европейски шампионат на NBTA в ЛаганоСебеадоро – Италия 2019 г. се завръщат като Европейски шампиони – първо място в категория Батон флаг /джуниори/, Параден корпус – второ място – Вицеевропейски шампиони и Есхибишън корпус – второ място - Вицеевропейски шампиони.

Спортен клуб по тенис на маса „Ботев“ Нови пазар вземат участие в турнирът по тенис на маса в гр. Варна, при което са заемали призови места. През 2018 г. е създаден спортен клуб по тенис на маса „Ботев 2“, като членовете му са предимно младежи на възраст от 18-20 години, които в момента играят в „В 2“ на държавно първенство по тенис на маса. Целта на спортният клуб през 2019 год е да се популяризира тениса на маса като се привличат все повече млади състезатели.

Масовият спорт в общината е сравнително добре развит. Ежегодно се организират турнири за участие в ученически игри и спортни състезания за дни на моя град, които обхващат различни възрастови групи.

Спортната инфраструктура на територията на община Нови пазар обхваща три физкултурни салони, СК „Христо Ботев“ и тенис корт.

• Мрежа от социални и интегрирани услуги

Социалните услуги в Община Нови пазар, заложи в Годишния план за развитието на социалните услуги за периода 2020 година допринасят за повишаване качеството на живот на уязвимите групи, като създават условия за пълноценно участие в обществения живот на хората в неравностойно положение и с риск от социално изключване, чрез предоставянето на качествени социални услуги и грижа.

Годишния план следва визията на Областна стратегия за развитието на социалните услуги за област Шумен и изпълнява заложените цели и дейности в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги.

На територията на община Нови пазар функционира добре развита мрежа от социални услуги, предназначени за деца и семейства. Предвидените в Общинската стратегия за разкриване нови социални услуги, които да покрият нуждите към момента не могат да бъдат реализирани поради липса на финансов ресурс. Със средства от Проект „Красива България“ и

общински средства бе изграден Дневен център за пълнолетни лица с увреждания. Същият стартира своята дейност на 01.04.2018 г. и досега е действаща делегирана от държавата услуга.

Наличните социални услуги са съсредоточени най-вече в общинския център, необходимо да е се търсят възможности за разширяване на териториалния обхват.

През 2019 година продължи действието на проект по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане "Осигуряване на топъл обяд в Община Нови пазар", който имаше капацитет 500 потребители. Проектното предложение има за цел да надгради досега действащите програми за осигуряване на обяд на хора в неравностойно положение.

Основна цел на проекта- да бъде осигурен безплатен топъл обяд за нуждаещи се лица, които са изпаднали в неблагоприятно социално положение. Реализацията на този проект е част от целенасочената социална политика, която Община Нови пазар развива в подкрепа на хората, живеещи в материално лишение и в риск от социална изолация.

Целеви групи:

50 лица до 31.07.2017г. и 500 лица от 01.08.2017г., които са подбрани по списъци, предоставени от Дирекция „Социално подпомагане“ – Нови пазар. Същите са на месечно подпомагане по реда и условията на чл. 9 от ППЗСП, лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях установено от съответната Д"СП", самотноживеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии за осигурителен стаж и възраст; за инвалидност; наследствени пенсии; пенсии несвързани с трудова дейност. Скитащи и бездомни деца и лица. Лица от уязвими групи граждани на трети страни, по смисъла на § 1., т.17 от Допълнителните разпоредби на Закона за убежището и бежанците.

Място на реализация:

Считано от 01.08.2017г. дейностите по приготвяне на храната ще се извършват в сградата на фирмата –доставчик на храна „Кей Енд Ви“ ООД гр. Сливен, кухня-майка в гр. Сливен, обл. Сливен, ул. „Димитър Пехливанов-Добровиш“ №2, от където храната ще се доставя по пунктовете в населените места в община Нови пазар в законоустановеното за дейността време. Считано от 01.10.2019г. капацитета на услугата бе намален на 415 потребители и ще продължи своето действие до 30.04.2020 г.

Видове социални услуги, функциониращи на територията на общината са следните:

Дневен център за деца с увреждания - „Къщичката”

Дневен център за деца с увреждания - „Къщичката” е разкрит като делегирана държавна дейност, считано от 01.02.2013 г. с капацитет 24 потребители. Дневният център за деца с увреждания предлага комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на децата през деня, които са свързани с предоставянето на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, рехабилитационни потребности, организация на свободното време и личните контакти. Центърът предлага следните услуги:

- Ранна интервенция за деца с увреждания;
- Индивидуална програма за развитие за всеки потребител;
- Ежедневна и почасова грижа за деца с увреждания;
- Рехабилитация;
- Психомоторика;
- Логопедична рехабилитация;
- Сензорна и игрова терапия;
- Арт и трудотерапия;

Център за обществена подкрепа и Дневният център за деца с увреждания „Къщичката” са включени в картата на социалните услуги за участие в ОП „Региони в растеж” с дейности по обзавеждане и оборудване. Реализира се проект „Подобряване на материалната база” по

проект на ОП „Региони в растеж” с дейности по обзавеждане и оборудване. Цели се да се стимулира мобилност на услугата и разширяване обхвата ѝ като междуобщинска.

Съобразно изисванията на проекто-предложението по Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020, по приоритетна ос 5: „Регионална социална инфраструктура” по процедура BG6RFOP001-5.001 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца” се предвижда увеличаване на капацитета до 30 места дневна грижа и 60 места за консултативни услуги.

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания /ДЦПЛУ/

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания стартира своята дейност на 01.04.2018 година, като делегирана от държавата дейност с капацитет 20 места. Услугата стартира, след извършен ремонт от Проект Красива България и съфинансиране от общинския бюджет. Оборудването и обзавеждането на ДЦПЛУ е извършено с общински финанси. Центъра има изградена парна газова инсталация /с общински средства/. ДЦПЛУ е със седалище гр. Нови пазар и адрес на управление гр. Нови пазар, ул. „Христо Ботев“ №22, ет.4 с площ 690,32 кв. м., в която са разположени: зала за занимания, зала за рехабилитация, физиотерапия, медицински кабинет, стаи за отдих, стая на социалния работник, разливочна, столова, кабинети на специалистите, санитарни помещения и др.

Основна цел на ДЦПЛУ е успешната интеграция на хората с увреждания, преодоляване на социалната изолация и повишаване качеството на живот на лицата и техните семейства. Осъществяването на тази дейност се извършва съобразно потребностите на лицата с увреждания и приоритетите на общинската стратегия за социални услуги. В ДЦПЛУ ще се предоставят следните социални услуги:

- медицинска рехабилитация и физиотерапия на лица с увреждания на опорно-двигателния апарат;
- корекционно-компенсаторна работа с лицата провеждана по изготвен индивидуален план за подпомагане съобразен с възможностите и личните интереси на всеки потребител на услугата;
- превенция на здравето посредством ежедневен контрол за прием на медикаменти, замерване на артериално налягане и оказване на помощ при необходимост;
- провеждане на трудотерапевтични занимания, чрез клубове по интереси за запазване на придобитите умения, усвояване на нови и създаване на чувство за пълноценност и значимост у хората с увреждания;
- задоволяване на специфичните потребности на лицата и формиране у тях на умения и навици за самостоятелен живот и социална интеграция;
- консултиране на потребителите на услугата по социални въпроси и оказване на помощ при взаимодействие със служби и учреждения.
- Осигуряване на топъл обяд съобразен с личният избор на лицата и отговарящ на стандартите и критериите съгласно българското законодателство;
- Организиране на свободното време на потребителите;
- Организиран транспорт на лицата до сградата на ДЦПЛУ.

През 2019 година се реализира проект към Фонд „Социална закрила” за оборудване и обзавеждане на ДЦПЛУ.

ЦНСТДМБУ, ЦНСТ№2ДУ и ЦНСТМУ

Дейностите, предоставяни от ЦНСТДМБУ, ЦНСТ№2ДУ и ЦНСТМУ Нови пазар се реализират успоредно и паралелно във времето на престоя на децата, като стремежът е да се запази домашната и семейна атмосфера.

Предоставят се набор от услуги, грижа и занимания за формиране и развитие на хигиенни навици, умения за общуване, упражняване на различни социални роли и тяхното

овладяване. Всяко дете получава услуги, съответстващи на неговите потребности. Екипа на ЦНСТ насърчава децата да участват в подходящи за тях дейности през свободното време и да развиват своите умения и таланти, както и участието в извънучебни занимания, в лични и обществени мероприятия и инициативи, в спортни и културни дейности по избор на детето и според неговия интерес.

Груповите мероприятия благоприятстват обогатяването на социалните умения на децата, стимулират общуването и дават възможност да се установи нивото на социалните им компетентности. Част от потребителите на услугата ползват и съпътстващи услуги от ДЦДУ, ДЦПЛУ, друга част посещават ЦСОП „Хела“, а с персонала работи ЦОП.

Дом за стари хора

Домът за стари хора в гр.Нови пазар е открит 2007 г. и функционира вече 13-та година. Капацитет му е 65 места, като 20 от тях са за лежачо болни.

Социалната услуга работи по изготвена план-програма, включваща различни мероприятия. И през тази година продължава работата на сформираните групи по интереси – певческа група, група по градинарство и земеделие, група за ръкоделие, театрална труппа, мажоретна група и др. Продължават да се празнуват рождените дни под различни форми, като се организират тържества.

Отбелязват се всички празници: Васильовден, Йордановден, Ивановден, Антонов ден и Атанасов ден, Бабинден, Великден и др. На 16 май тържествено бе отпразнувана годишнината от създаването на Дом за стари хора.

Успоредно с мероприятията на всеки домуващ се води досие с необходимата документация. Изготвят се индивидуални планове за работа на всеки потребител на социални услуги, които се актуализират след изготвяне на оценка на всеки шест месеца. В процеса на работата, служителите се стараят да осигурят качествени социални услуги, да зачитат достойнството и правата на всички потребители.

Провеждат се мероприятия и анкети ежедневно от страна на психолога, кинезитерапевта, рехабилитатора.

Домашен социален патронаж

Домашният социален патронаж е разкрит с решение на Общински съвет-Нови пазар през 1988 г. като услуга насочена към най-нуждаещите се жители на общината с капацитет 30 места.

Домашен социален патронаж е базиран в гр. Нови пазар, ул. „Хан Крум“ №1. Капацитета му е 250 потребителя, като към момента се обслужват около 280 потребителя. ДСП е комплекс от социални услуги, които се предоставят в общността: приготвяне и доставяне на храна до дома на потребителя и предоставяне на почасови социални услуги в дома на потребителя, които включват почасови услуги: лична помощ при хранене, вземане на лекарства, придружаване и др. Предоставяните услуги от Домашен социален патронаж обхващат следните населени места на територията на общината: гр. Нови пазар, с. Стан, с. Енево и с. Зайчино ореше.

Със свое Решение № 120 от 24.06.2016 г. Общински съвет-Нови пазар прие Правилник за организацията и дейността на Домашен социален патронаж към Община Нови пазар, изработен в съответствие със Закона за социално подпомагане и Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

Услугите, които предоставя ДСП са регламентирани в цитирания Правилник за дейността и включват следните дейности:

1. Приготвяне и доставяне на храна до дома на потребителя;
2. Предоставяне на почасови социални услуги в дома на потребителя, които включват:

- Почасови услуги за лична помощ, които се изразяват в помощ за поддържане на лична хигиена, помощ при хранене, помощ при вземане на лекарства, предписани от лекар, помощ при извършването на рехабилитационни или други специализирани услуги в дома на потребителя, придружаване до детско заведение, болнично заведение или месторабота и др.

- Почасови услуги за комунално-битови дейности, като пазаруване, поддържане на хигиената в жилищните помещения, обитавани от потребителя и/или съдействие за дребни битови ремонти, извършване на административни услуги, плащания и др.;

- Почасови услуги в подкрепа за социалното включване на обслужваните лица, като помощ в общуването и осъществяване на социални контакти.

В Домашен социален патронаж е реализиран проект „Подобряване на материално-техническата база на Домашен социален патронаж към Община Нови пазар”, финансиран от Фонд „Социална закрила” към МТСП. Целта на проекта бе да се подобри материално-техническата база и увеличаване капацитета на услугата.

В резултат на изпълнение на проектните дейности са закупени следните уреди: електрическа печка с три фурни, 2 бр. газов котлон – хокер, зеленчукорезачка с висока производителност, картофобелачка, хладилник с фризерна част, 3 бр. фризер тип ракла, 2 бр. работни маси, 3 бр. стелажи и обръщателен тиган. Към настоящия момент се работи в посока разширяване дейността и обхвата на създадената по проект обществена трапезария.

Център за обществена подкрепа

Считано от 01.06.2018 г. Семейно-консултативния център в гр. Нови пазар бе трансформиран в Център за обществена подкрепа с капацитет 20 места, а от 01.10.2018 г. капацитетът се увеличи на 30 места. Центъра за обществена подкрепа се намира в гр. Нови пазар, ул. „Милин камък” №2-а

Във връзка с реструктурирането на СКЦ в ЦОП, Община Нови пазар получи Заповед № 0615/12.04.2018г. на Изпълнителния директор на АСП за разкриване на ЦОП с капацитет 20 места и 4 щатни бройки персонал, считано от 01.06.2018 г., при необходим и поискан капацитет от 60 места.

Бюджетът на досега съществуваща услуга „Семейно-консултативен център за родители и деца” гр. Нови пазар е договорен с УНИЦЕФ за България в началото на 2018 година. За да съхрани екипа от специалисти, които в рамките на повече от седем години работиха в СКЦ и се утвърдиха като много добри експерти в социалната сфера и за да може да продължи обслужването на всички клиенти, с които има изградена доверителна връзка се осигури плавен преход на услугата СКЦ в ЦОП, УНИЦЕФ за България подписа допълнително споразумение с община Нови пазар за дофинансиране на 30 места капацитет на ЦОП Нови пазар.

"Център за обществена подкрепа" е комплекс от социални услуги предназначени за деца и семейства с цел предотвратяване на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви.

През 2019 година продължи изпълнението на дейностите по проект „Приеми ме – 2015”, по който общината работи от 2011 година чрез сключено партньорско споразумение между Община Нови пазар и АСП. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на ОП ” Развитие на човешките ресурси”, Към настоящият момент по проект „Приеми ме-2015” етап 2 в Община Нови пазар работят шест социални работника. Община Нови пазар е на едно от водещите места сред общините по брой на приемни семейства.

ЛИЧЕН АСИСТЕНТ/ДОМАШЕН ПОМОЩНИК

Продължава дейността „личен асистент” / „домашен помощник” по ПМС. От 01.09.2019 г стартира предоставянето на дейността „личен асистент” по Закон за личната помощ. През месец юни 2019 стартира и изпълнението на дейностите по проект „Патронажна грижа в Община Нови пазар” по Компонент 2. Предоставят се интегрирани

социално-здравни услуги от медицински специалисти, социални работници, санитарни и психолог в дома на потребителя. Социалните услуги са услуги в общността и са насочени към хора с увреждания и стари хора над 65 годишна възраст със затруднение и /или невъзможност за самообслужване.

• Сдружения с добри практики в Общината

Единствената социална услуга, която се предоставя от външен доставчик - Асоциация „Ес-О- Ес- жени и деца преживели насилие“ е Център за обществена подкрепа с утвърден капацитет 63 места.

Сдружение „Асоциация ЕС-О-ЕС жени и деца преживели насилие“ има сключен договор за предоставяне на социални услуги с Община Нови пазар, считано от 01.04.2008 г. През 2018 г. договора за управление на Център за обществена подкрепа беше подновен за срок от 5 години.

Дейността на Центъра през 2019 год. се реализира съгласно проекта в следните направления.

Описание на дейностите за подкрепа:

1. УСЛУГИ И ПОДКРЕПА НА ДЕТЕТО:

- Работа с деца преживели насилие;
- Подготовка и придружаване на деца за изслушване по правни процедури
- Училищна подкрепа - Работа с деца за попълване на образователни и социални дефицити и мотивиране за учебен труд;
- Работа с деца с отклоняващо се поведение
- Работа с деца за самоутвърждаващо се поведение и изграждане на социални и житейски умения;
- Работа с деца с наднормено тегло;
- Работа с деца с логопедични проблеми;
- Обследване и изготвяне на психологически характеристики на деца настанени в приемни семейства и вписани в регистъра за осиновяване ;
- Групова работа с деца в риск;

2. УСЛУГИ И ПОДКРЕПА НА СЕМЕЙСТВОТО:

- Повишаване на родителския капацитет;
- Оценка на родителския капацитет;
- Обучение на кандидат приемни родители ;
- Обучение на кандидат осиновители;
- Обучения на екипи от други социални услуги;
- Психологическо консултиране

3. РАБОТА В ОБЩНОСТТА:

1. Програми за изграждане на здравословни двигателни и хранителни навици:

- „Богати със здраве“.
- „Здравето – нашето безценно богатство“

2. Летни програми за групова работа:

- „Забавно лято“
- „Вълнуваща ваканция“

- Програма „Изграждане на социални и житейски умения”
- Аз и моят свят;
- Правилната посока – път към правата;
- Аз детето;
- Сладкодумко;
- Приятели в моят свят;
- Детското насилие! Защо се случва?;
- Детско сърце;
- Патиланско лято;
- Подай ръка;
- Красиво е около мен;
- Аз ще успея;
- Аз мога;
- Математиката – лесна и интересна;
- Весел любознайко;

3. Беседи, дискусии, тренинги

- „Превенция на проблемното поведение при децата”
- „Превенция агресивно поведение”.
- „Справяне с агресията
- „Превенция на вербалното насилие”
- „Аз имам приятели”
- „Справяне с гнева и агресията. Мирно разрешаване на конфликти”
- „Нашия клас. Справяне с гнева и агресията. Мирно разрешаване на конфликти”
- „Превенция насилието над деца, приятелството – как се създава приятелство”
- „Учтиви и любезни”
- „Аз имам приятели”
- „Агресивното поведение на децата”.
- „Бъдеще без насилие”
- програма „Детско полицейско управление” съвместно с РПУ – Нови пазар.

4. Кампании

- „Безопасен интернет”
- „Бъдеще без насилие, по-добре да поговорим
- „Бъдеще без насилие и агресия”, съвместно с МКБППМН и Община Нови пазар.
- „ДА на таланта НЕ на драгата ”.
- превенция на СПИН сред учениците

5. Тържества, екскурзии и лагери с образователна цел

Реализира се проекта Подобряване на материалната база по проект на ОП „Региони в растеж” с дейности по обзавеждане и оборудване. Чрез него се обособи Специализиран контактен център, в който се изслушват деца на принципа на „Синята стая”

Женско ромско сдружение „Хаячи“

Женско ромско сдружение „Хаячи“ е вписано в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. ЖРС „Хаячи“ участва в разработването на стратегически документи в община Нови пазар и във всички начинания, касаещи представителите на ромската общност.

ЖРС „Хаячи“ се явява мост между институциите, НПО, бизнеса, религиозни лидери и други и общността. От 2010 година ЖРС „Хаячи“ работи в сътрудничество със УНИЦЕФ за България.

Работи в партньорство със Съвета на Европа, „ROMACT“, Сдружение „Es-o -es-jeni и деца преживели насилие“ гр.Нови пазар, Дирекция Бюро по труда гр.Нови пазар, Дирекция Социално подпомагане гр.Нови пазар и гр.Каолиново, РЗИ гр.Шумен, фондация „Гюлчай“ гр. София, Ромска фондация „Искра“ гр.Шумен, Сдружение „Дете и пространство“ гр. София, Фондация „С.Е.Г.А.“ гр.София, Сдружение „Съучастие“ гр. Варна, сдружение „Здравни проблеми на малцинствата“ гр.София, сдружение „Българско Обществено за Лаканианска психоанализа“ гр. София, сдружение „Българска Асоциация по семейно планиране“ гр. София, Фондация „Лумос“, ИДСП гр. София, ОУ и СУ, като и детски градини от Общината и много други.

От 2003 г до настоящия момент Сдружението организира концерти по случай „8 април-международен ден на ромите“, като в него вземат участие танцовия състав на ЖРС „Хаячи“ „Ромските перли“.

Сдружението организира веднъж годишно преди 8 април спортни състезания по футбол, шах, тенис на маса и конни състезания по случай Тодоровден, Празника на детето-1 юни, внася много празник в детските души чрез организираните дейности-танци, турнири, конкурси, подаръци. По повод Празник „Байрям“ се провеждат различни мероприятия основно със децата.

Женско Ромско сдружение „Хаячи“ работи за възраждането на Ромската култура/традиции, занаяти, музика, танци и др./ в квартала и общината като цяло. Провежда различни тематични прояви, организира образователни дейности, организира тематични кръжоци по интереси за деца, младежи и възрастни.

Сдружението работи и по Образователните дейности извършващи при полудневна организация на процеса и програми, съобразени с държавните образователни изисквания за предучилищно образование. Организирано се и се провеждат от педагог, подпомаган от помощник-възпитатели или сътрудници социални дейности, владеещи други езици, освен български, имащи опит за работа с деца от маргинализирани общности в предучилищна възраст. Дейностите с децата се провеждат с участието на родителите. Индивидуална работа с родители - консултиране на майките и семействата по въпроси, свързани с насърчаване на ранното детско развитие от раждането на детето, мотивиране за участие на децата в предучилищното образование, подкрепа за достъп до образователни институции. Социална работа за възстановяване и укрепване на връзките между децата и техните семейства и подкрепа за справяне с конфликти и кризи в семейните отношения с цел повишаване на родителския капацитет.

ЖРС „Хаячи“ притежава лиценз за „Бюро за социални услуги“ към АСП. В бюрото работят социални сътрудници и доброволци. Дейностите включват индивидуални работи с родители, консултиране на майки и семействата по въпроси, свързани с насърчаване на ранното детско развитие от раждането на детето, мотивиране участието на децата в предучилищното образование, подкрепа за достъп до образователни институции. Възстановяване и укрепване връзките между децата и техните семейства.

„МИГ Нови пазар-Каспичан”

„Местна инициативна група Нови пазар-Каспичан” е сдружение с нестопанска цел за извършване на общественополезна дейност е учредено на 10.07.2010 г. в гр.Нови пазар като публично-частно партньорство между общините Нови пазар и Каспичан, частен и нестопански сектор.

„МИГ Нови пазар – Каспичан” работи по проект „Изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие (СВОМР) по сключено Споразумение № РД 50-150/21.10.2016 г. с управляващия орган на ПРСР 2014-2020г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на Стратегии за водено от общностите местно развитие” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Стратегическата цел на Стратегията за ВОМР е повишаване качеството на живот и постигане на устойчиво развитие на района при съхранена местна идентичност и околна среда. Критерий за постигане на тази цел е ефективността и ефикасността на реализираните проекти. Изпълнението на проекта започна на 21.10.2016 г.и ще приключи на 30.09.2023 г.

Общият бюджет на Стратегията за ВОМР е 3 911 660,00 лв., от които 2 933 745,00 лв. (мярка 19.2 от ПРСР) са за проекти към СВОМР, и 977 915,00 лв. (мярка 19.4 от ПРСР) за текущи разходи и популяризиране на СВОМР.

От подписване на споразумението до края на 2019 год. МИГ обяви приеми на проектни предложения по всички мерки от стратегията, а именно:

- Мярка 4.1.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“
- Мярка 4.1.2. "Инвестиции в земеделски стопанства по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства"
- Мярка 4.2.1 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“
- Мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“
- Мярка 7.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура
- Мярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отход, туристическа инфраструктура

- Мярка 20. Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни“

Информация за общия бюджет по СВОМР на база одобрени проекти от Комисии за подбор на проектни предложения и приети оценителни доклади от МИГ Нови пазар – Каспичан“ към 31.12.2019 год. е предоставена в табличен вид по-долу:

– Каспичан“ към 31.12.2019 год. е предоставена в лев.

Мярка	Бюджет по СВОМР (в лв.)	Обща стойност на одобрените от МИГ проекти към 31.12.2019 (в лв.)		Остатъчен бюджет към 31.12.2019 (в лв.)
		Първи прием (прием по първи краен срок)	Втори прием (прием по втори краен срок)	
4.1.1.	293 375,00	130 183,00	стартира на 07.11.2019 и приключва на 06.01.2020	163 192,00
4.1.2.	146 687,00	няма подадени проекти	стартира на 02.12.2019 и приключва на 30.01.2020	146 687,00
4.2.1.	315 768,00	194 534,96* подписан договор с ДФЗ	стартира на 02.12.2019 и приключва на 30.01.2020	121 233,04
6.4.1.	1 200 000,00	1 136 398,81	не се предвижда прием	63 601,19**
7.2.	586 750,00	323 407,18	263 301,00	41,82
7.5.	247 791,00	224 093,69	стартира на 02.12.2019 и приключва на 30.01.2020	23 697,31
20	143 374,00	23 788,80	19 494,80	100 090,40
	2 933 745,00	2 032 406,44	282 795,80	618 542,76
		2 315 202,24		
	100,00 %	78,92 %		21,08 %

- *сключен договор с ДФЗ
- ** има два резервни проекта на стойност 203 945,08 лв.

Към 31.12.2019 год. е сключен само един тристранен договор за финансиране между бенефициент по мярка 4.2.1., ДФ „Земеделие“ – РА и МИГ Нови пазар – Каспичан като стойността на субсидията е 194 534,96 лв., т.е. едва 6,63 % от общия размер на средствата на СВОМР предвидени за финансиране на проекти.

Предстои процедурите по подбор на проектните предложения да бъдат разгледани и при одобрение от страна на ДФЗ-РА да бъдат сключени договори с бенефициентите за изпълнение на проектите.

През 2019 г. са изпълнени много и разнообразни дейности за управление и популяризиране на Стратегията за Водено от общностите местно развитие.

Подробности за дейността на МИГ Нови пазар – Каспичан и детайлна информация за работата по проект „Изпълнение на СВОМР“ са достъпни на интернет страницата на организацията на адрес www.migbg.org, а конкретно за дейността през 2019 год. в Годишните доклади по мерки 19.2 и 19.4 публикувани в секция „Документи“.

Поставените специфични цели и избраните приоритети за развитие са взаимно обвързани и постигането им ще има интегриран ефект върху развитието на територията и постигане на стратегическата цел.

г). *Сроителство*

През 2019 г. успешно бе изпълнен проект по договор за безвъзмездна финансова помощ с Държавен фонд земеделие за следните обекти:

№	Име на проекта	Цел на проекта	Ст-ст на проекта	финансиране
1	Повишаване качеството на живот и създаването на оптимална жизнена среда, чрез рехабилитация на улична мрежа в гр. Нови пазар	Подмяна на асфалтова и тротоарна настилка по следните улици в гр.Нови пазар- ул."Плиска", ул."Х.Димитър", ул."Бенковски", ул."Трети март", ул."Витоша", ул."Стара планина", ул."Рила", ул."Княз Борис I", ул."Македония", ул."Марица" и ул."Оборище"	1 425 732,13	ОПРСР

Стартираха дейностите по изпълнение на договорите за безвъзмездна финансова помощ с ДФЗ:

1	Достъпна и привлекателна образователна инфраструктура, чрез оборудване, обзавеждане и подобряване на прилежащите пространства на СУ „В.Левски“ гр.Нови пазар	Реконструкция на спортните площадки в двора на училището и цялостно оборудване на помещенията в двете сгради	1 140 282,41	ОПРСР
2	„Повишаване качеството на живот и създаването на оптимална жизнена среда, чрез	Дейности по подновяване на водопроводите на по-голяма част от населените места в селата	2 789 000,11	ОПРСР

ия на водопроводната мрежа в населени места на територията на община Нови пазар"	Памукчи, Ст.Михайловски и Мировци.		
--	------------------------------------	--	--

Стартираха дейности по ОП „Региони в растеж“ за следните проекти:

	Име на проекта	Цел на проекта	Ст-ст на проекта	Име на проекта
1	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност и обновяване на обществена сграда на ул."Оборище" № 5 гр.Нови пазар	Енергийно обновяване на сградата	1 185 500,00	Въвеждане на мерки за енергийна ефективност и обновяване на обществена сграда на ул."Оборище" № 5 гр.Нови пазар
2	Център за грижа за лица с умствена изостаналост	Осигуряване на подходяща и ефективна социална инфраструктура,допринасяща за предоставяне на нови качествени социални услуги за лица с увреждания и възрастни хора	555 000,00	Център за грижа за лица с умствена изостаналост

Продължават дейностите по окончателно съгласуване проект за Общ устройствен план на община Нови пазар, Екологична оценка и Оценка на съвместимост. Общата стойност на проекта 203 732,40лв.

Реализирани проекти с общинско и друго финансиране:

№	Име на проекта	Цел на проекта	Ст-ст на проекта	финансиране
1	Основен ремонт покрив сграда СУ Васил Левски	Основен ремонт покрив	92 676,00	Общински бюджет
2	Основен ремонт ограда ПГ ХТД	Основен ремонт ограда	80 000,00	Общински бюджет
3	Основен ремонт на покрив ДЦДУ	Основен ремонт на покрив	74 600,00	Общински бюджет
4	Основен ремонт ДЕИ ДЦДУ	Основен ремонт	51 049,00	Общински бюджет
5	Рехабилитация на улици в населени места на община Нови пазар - подобект - с.Избул, ул."Странджа"	Рехабилитация на улици в населени места на община Нови пазар - подобект - с.Избул, ул."Странджа"	210 000,00	ПМС
6	Основен ремонт на улица	Основен ремонт на улица	120 000,00	ПМС

	Марица	Марица		
7	Ремонт на участък от ул."Цар Освободител" - ОК344, ОК346, ОК258, ОК262, ОК226, ОК225, ОК451, ОК452, ОК264, ОК347, ОК349	Ремонт на участък от ул."Цар Освободител"	135 000,00	ПМС
8	Ремонт на участък от ул."Братя Миладинови" - ОК225, ОК224, ОК268, ОК269, ОК270	Ремонт на участък от ул."Братя Миладинови"	65 000,00	ПМС
9	Ремонт на покрив зала "Ученически стол" с.Войвода	Ремонт на покрив зала "Ученически стол" с.Войвода	50 000,00	Общински бюджет
10	Ремонт на спортна зала	Ремонт на спортна зала	66 779,00	Общински бюджет
11	Основен ремонт и оборудване на НЧ "Иван Вазов 1911", с.Стоян Михайловски	Основен ремонт и оборудване на НЧ "Иван Вазов 1911", с.Стоян Михайловски	400 000,00	ПМС
12	Основен ремонт ограда и покрив Килийно училище	Основен ремонт ограда и покрив Килийно училище	48 000,00	Общински бюджет
13	Изграждане на обезопасителни огради ул.Гоце Делчев" и ул."Марица" гр.Нови пазар	Изграждане на обезопасителни огради ул.Гоце Делчев" и ул."Марица" гр.Нови пазар	18 742,00	Общински бюджет
14	Оборудване на Многофункционална зала с.Памукчи	Оборудване на Многофункционална зала с.Памукчи	40 000,00	ПМС
15	Оформяне на квартално пространство с кътове за рекреация и детска площадка, стрийт, фитнес	Оформяне на квартално пространство с кътове за рекреация и детска площадка, стрийт, фитнес	109 951,00	Общински бюджет
16	Търговски базар с прилежащо пространство между бивш профсъюзен дом и бивш универсален магазин	Търговски базар с прилежащо пространство между бивш профсъюзен дом и бивш универсален магазин	56 400,00	Общински бюджет

През 2019г. Община Нови пазар кандидатства с проектни предложения по **МИГ** **Нови пазар-Каспичан** за следните проекти:

Име на проекта	Цел на проекта	Ст-ст на проекта
Община Нови пазар – привлекателен културно-исторически и туристически център	Община Нови пазар – привлекателен културно-исторически и туристически център	148 269,00
„Реконструкция площадно пространство с изграждане на нов шадраван пред сградата на Общината”	„Реконструкция площадно пространство с изграждане на нов шадраван пред сградата на Общината”	308 793,00
„Подобряване на материално техническата база на читалищата в Община Нови пазар”	„Подобряване на материално техническата база на читалищата в Община Нови пазар”	82 016,00

2.Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение

Общинският план за развитие е основният инструмент за управление на община Нови пазар през периода 2014 - 2020г. Той следва да интерпретира и конкретизира общата законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и Европа, да изяви местната специфика и да предложи аргументирани решения за социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства по пътя към устойчивото интегрирано и пространствено развитие на общината.

Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчетоха специфичните характеристики и потенциала на общината, от една страна, и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в съответната областна стратегия за развитие за периода до 2020 г.

Принципите, на които се базира Планът на развитие са изцяло подчинени на принципите на балансираното развитие на политиката на Европейския съюз за регионално развитие - единен подход; концентрация на ресурсите; партньорство, публичност и прозрачност, допълняемост на финансирането, координация на дейностите, съгласуваност на политиките, инструментите и дейностите, спазване на законовата и под-законова нормативна уредба на страната и регулациите на Европейския съюз.

Предназначението на Плана за развитие на Община Нови пазар 2014 - 2020 г. е да бъде основно средство на социално-икономическата политика на общината и инструмент за планиране и програмиране на местното развитие. Във връзка с това и в съответствие с визията за развитието на общината е изведена главната стратегическа цел: **Утвърждаване на облика и привлекателността на община Нови пазар за живот с повишен стандарт, конкурентна икономика, повишена заетост и потенциал на човешките ресурси, с достъпна и изградена среда в града и селото.**

С оглед на поставената обща цел Общинския план за развитие на община Нови пазар за периода 2014-2020 г. постига следните резултати

3. Предприети действия за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие

а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;

Оценката на ефективността на Плана за развитие се извършва от координационна работна група въз основа на *Индикатори за въздействие* и *Индикатори за резултат*;

б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

Планът обхваща разнородни дейности, които по отношение на властовата и финансовата компетентност за реализирането им, така и по отношение на секторната им принадлежност.

Някои от дейностите в него имат чисто секторен обхват и/или излизат извън пряката компетентност на общината в управленски или финансов план.

Мерките вписващи се в правомощията, законовите задължения и ресурси на общината, не са разграничени ясно от тези, чието прилагане зависи от по-горните нива на управление или от инициативите на частния сектор.

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

В съответствие с чл. 91, ал. 2 от ППЗРР, за резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие е разработен настоящия годишен доклад, който след приемане от Общински съвет – Нови пазар ще се публикува на интернет страницата на общината, където е публикуван и самия Общински план за развитие 2014-2020 г.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред общинската администрация е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информирание и въвличането на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на ОПР.

г) мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР

Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчетоха специфичните характеристики и потенциала на общината, от една страна, и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в съответната областна стратегия за развитие за периода до 2020 г.

Принципите, на които се базира Планът на развитие са изцяло подчинени на принципите на балансираното развитие на политиката на Европейския съюз за регионално развитие - единен подход; концентрация на ресурсите; партньорство, публичност и прозрачност, допълняемост на финансирането, координация на дейностите, съгласуваност на политиките, инструментите и дейностите, спазване на законовата и под-законова нормативна уредба на страната и регулациите на Европейския съюз. Предназначението на Плана за развитие на Община Нови пазар

2014 - 2020 г. е да бъде основно средство на социално-икономическата политика на общината и инструмент за планиране и програмиране на местното развитие.

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

В процеса на реализация на Общинския план за развитие се прилага принципа на партньорство най-вече в областта на реализация на проекти от общинско значение, по които Общината е потенциален допустим партньор. Предимно това са проекти в областта на развитие на социални услуги, превенцията, младежките дейности и спорта, реализирането на мерки за енергийна ефективност и други. С цел постигане на заложените специфични цели НПО съвместно с Общината изпълняват капацитета на организациите и администрацията.

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

Целта на оценката на плана е да осигури независима и актуална информация за постигнатите резултати от прилагането на Общинския план за развитие на община Нови пазар.

4.Заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Създадена е добра организация по отношение на наблюдението на ОПР чрез изготвяните детайлни годишни доклади. Структурата на докладите е съобразена с изискванията регламентирани в Закона за регионалното развитие и правилника за неговото прилагане.

За да бъдат подобри резултатите от наблюдението е необходимо провеждането на регулярни срещи с представители на заинтересованите страни (административни структури, стопански субекти, учебни заведения, културни организации и др.). По този начин ще се стимулира взаимния обмен на информация, касаещ както планирането, така и изпълнението. Въпреки отчетеното добро изпълнение по мерките и дейностите, имащи отношение към подобряване на бизнес климата и икономическия растеж и подобряване на средата на обитаване е необходимо доразвиване и обвързване на проктите и обезпечаване на устойчивостта им във времето. Препоръчително е да се търсят възможности за финансиране и от други външни източници, различни от европейските програми, още повече, че сме в края на плановия период 2014 – 2020 год.

През 2020 г. ще продължава последователната и ресурсно осигурена общинска политика, отговаряща на обективните социално – икономически и обществени условия за постигане на визията на общината: **„Община Нови пазар – утвърждаващ се конкурентноспособен промишлен и аграрен център, с устойчив растеж и висок жизнен стандарт, на основата на високо квалифициран човешки ресурс, развита и модернизирана инфраструктура, качествени социални и здравни услуги, привлекателно място за живот, инвестиции, туризъм и култура.“**

СЪДЪРЖАНИЕ		
1.	Общи условия за изпълнение на Общинския план за развитие (ОПР) и в частност промените в социално – икономическите условия в общината	2
1.1.	Анализ на социално – икономическия профил на Община Нови пазар	2
	а). Население – демографска характеристика	2
	б). Икономическо развитие на Общината	3
	в). Социална сфера	4
	• образование	4
	• здравеопазване	5
	• култура	6
	• младежки дейности	9
	• спорт	9
	• мрежа от социални и интегрирани услуги	10
	• сдружения с добри практики в общината	15
	г).Строителство	18
2.	Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение	23
3.	Предприети действия за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитиеа	23
	а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;	23
	б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;	23
	в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;	23
	г) мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;	24
	д) мерките за прилагане принципа на партньорство;	24
	е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;	24
4.	Заклучения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.	24

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ПУДООС	Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната
среда	
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ОПР	Общински план за развитие
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.”
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”